

Charlotte Poussin

Ilustrații de
Marie Ollier

Învăț să citesc
cu Montessori

84 de jetoane și 51 de tichete de lectură
pentru a învăța să citești foarte ușor

Prefață de André Roberfroid,
președintele Fundației Montessori din Franța și ambasador
al Asociației Internaționale Montessori (AMI)

Mulțumiri

Părinților mei, care, încă de când eram mică, au permis dezvoltarea interesului meu pentru explorarea pedagogică.

Lui Stanislas și celor cei cinci copii ai noștri, care hrănesc spiritul de cercetare pedagogică ce mă însuflețește permanent!

Tuturor copiilor, pentru ca ei să fie purtați de un elan vital în a deveni „copii cercetători”!

Curiozitatea lor să crească în același timp cu ei.

Charlotte Poussin

Lui Jean.

Marie Ollier

Cei care vizitau casele de copii erau uimiți să găsească niște copii de 4 ani care scriau și citeau, întrebarea pentru ei fiind întotdeauna aceeași: „Cine te-a învățat să scrii?”. Ridicând ochii, mirat de această întrebare, micuțul răspundea: „Cine m-a învățat? Nimeni nu m-a învățat! Am învățat singur”.

Maria Montessori, *Educație pentru o lume nouă*

Cuprins

Prezentarea autoarei și a ilustratoarei	4
Prefață	5
Maria Montessori	6
Perioada senzitivă a limbajului	7
Pregătirea pentru scris și citit	11
Pregătirea pentru scris	11
Pregătirea pentru citit	12
Etapele învățării cititului	14
Citirea literelor	14
Citirea cuvintelor simple	14
Citirea cuvintelor complexe	15
Recunoașterea grupurilor de litere	16
Listă de activități de limbaj și de scriere	17
Activități de limbaj	17
Activități de scriere	19
Activități de citit	20
Fișele de activități Montessori	21
Prezentarea casetei	21
1 Jetoanele cu grupuri de litere în relief (abrazive)	23
2 Citirea cuvintelor simple (prima cutie cu obiecte)	25
3 Citirea cuvintelor cu litere diferite pentru același sunet	26
4 Introducerea cuvintelor cu grupuri de litere (a doua cutie cu obiecte)	27
5 Joc de asociere a sunetelor și a imaginilor	28
6 Citirea cuvintelor cu grupuri de litere	29
7 Citirea listelor de cuvinte	29
8 Joc Memory® cu jetoanele în relief și jetoanele asociate	30
Anexe	31
Tabel cu grupurile de litere	31
Tabel cu litere diferite pentru același sunet	31
Liste de cuvinte ale activității	31
Fișă de autocorectare pentru punerea în pereche a literelor și a imaginilor	cop. 4

Respect pentru oameni și cărți.

- Să căutăm să descifrăm cuvinte.
- Să-și recunoască prenumele.
- Să recunoască cuvinte familiare.
- Să recunoască cuvinte în cărți pentru copii.
- **Literele abrazive.**
- Grupurile de litere abrazive (vezi pag. 23).
- Citirea cuvintelor scurte pentru a declanșa lectura (prima cutie cu obiecte, pag. 25).
- Citirea cuvintelor scurte cu imagini și tichete de lectură (primele 4 kituri de lectură, pag. 26).
- Introducerea în lectură a cuvintelor complexe (a doua cutie cu obiecte, pag. 27).
- Citirea cuvintelor complexe cu jetoane cu imagini și tichetele de lectură (kiturile de lectură, pag. 29).
- Citirea listelor de cuvinte complexe (pag. 29).
- Jocul Memory® cu jetoanele cu litere abrazive și jetoanele asociate (pag. 30).
- Să citim cărțile cu un singur cuvânt pe pagină.
- Să recunoaștem grupuri de litere în cărți de lectură și albume.
- Să creăm o carte și să o citim celor apropiați.
- Jocul comenzilor/ordinelor de citit și de executat.
- Jocul cuvintelor de citit și de mimat.
- Să citim cărți mici.

Aceste liste de activități sunt departe de a fi complete. Câmpul de posibilități este infinit. Faceți loc creativității voastre și celei a copiilor!

Puteți nota aici și alte idei și să le împărtășiți pe pagina de Facebook Apprends-moi a faire seul și la adresa de e-mail a autoarei: apprendremoiafaireseul@gmail.com

Fișele de activități Montessori

Prezentarea casetei

În acest set aveți 5 grupuri de jetoane.

Veți găsi, de asemenea, un jeton mare care permite adultului să noteze rezultatele/achizițiile copilului, iar acesta din urmă să-și poată urmări singur progresele.

Este important să pregătim dinainte materialul, selectând jetoanele pe familii înainte de a le folosi. Diferitele activități care vor fi prezentate aici necesită de fiecare dată grupuri de jetoane specifice. Pictogramele mici vă vor permite să știți ce jetoane trebuie să folosiți pentru o activitate sau alta. Vă invit să vă procurați plicuri sau punguțe transparente pentru a separa grupurile de jetoane unele de altele.

În ceea ce privește seriile de imagini de 10 x10 cm, pe care le numim „jetoanele kiturilor de lectură” și care sunt asociate tichetelor de lectură, vă sugerez să aranjați fiecare din cele 12 serii într-o punguță sau plic separat. Veți putea nota pe plic sau punguță numele specific lecturii tratate de seria respectivă (de exemplu, ce; ge...), sau le veți putea numerota, pentru a avea repere. De asemenea, puteți pune un reper de culoare. Esențial este să permiteți o aranjare ușoară și practică pentru ca seriile de jetoane și tichete să nu se amestece. În loc de punguțe transparente putem folosi huse de protecție pentru pașaport; pentru că sunt transparente, putându-se vedea astfel și spatele jetoanelor, ne oferă un reper în plus. Protecțiile pentru pașaport au două compartimente, ceea ce permite aranjarea jetoanelor cu imagini într-o parte și a tichetelor în partea cealaltă. Vi le puteți confecționa și singuri din hârtie cartonată.

Activitățile de lectură sunt prezentate în ordinea următoare:

1. Jetoanele cu grupuri de litere abrazive.
2. Citirea cuvintelor simple pentru a declanșa lectura.
3. Citirea cuvintelor care conțin litere diferite pentru același sunet (î-â, c-k), cu jetoanele cu imagini și tichetele de lectură (primele kituri de lectură).
4. Introducerea în lectură a cuvintelor complexe (a doua cutie cu obiecte).
5. Joc de asociere a sunetelor și a imaginilor.
6. Citirea cuvintelor complexe cu jetoanele cu imagini și tichetele de lectură (kiturile de lectură).
7. Citirea listelor de cuvinte.
8. Pentru a se amuza: Jocul Memory® cu jetoanele cu grupuri de litere abrazive și jetoanele asociate.

Sfaturi pentru prezentarea unei activități în cele mai bune condiții

Să avem o disponibilitate mare și să ne asigurăm că și copilul este la fel de disponibil.

Să propunem activitatea și să nu o impunem; acesta este cel mai bun mijloc de a demonstra că învățarea este o plăcere. Scopul nostru este de a transmite dorința de a învăța și de a explora.

Să luăm materialul și să-l punem la loc, spunându-i că-l va putea găsi acolo pentru a-l folosi singur.

Să alegem împreună cu copilul un spațiu de lucru și să ne instalăm în liniște în dreapta lui.

Să prezentăm activitățile cu gesturi lente, lăsând pauze după fiecare etapă.

Să propunem copilului să manuiască materialul fără să-l grabim.

Să avem grijă să nu-l întrerupem, nici măcar cu încurajări, să încercăm să nu intervenim prea mult, să observăm.

Să însoțim copilul până ce-și aranjează activitatea.

Să încurajăm copilul să refacă activitatea ori de câte ori dorește.

Să menținem materialul disponibil și atrăgător.

1 Jetoane cu grupuri de litere în relief (abrazive)

Material

8 jetoane cu grupuri de litere abrazive

Vârsta primei prezentări

Către 4 ani, în paralel cu literele în relief, atunci când copilul cunoaște deja un anumit număr de litere.

Prezentare

Alegem un jeton cu un grup de litere abraziv, pronunțând sunetul. Întrebăm copilul dacă știe cuvinte care conțin acest sunet. De exemplu, dacă este vorba despre CE, întrebăm: Cunoști cuvinte cu CE? Atingem ușor jetonul, urmând încet traseul cu două degete unite, cel mare și arătătorul (ne antrenăm, trasându-l pe nisip sau griș, într-o tavă mică pregătită pentru asta, după ce l-am trasat pe jetonul abraziv. Îl putem trasa și pe o tăbliță). Pronunțăm sunetul. Invităm copilul să atingă și să pronunțe sunetul. Procedăm la fel cu alte două litere sau grupuri de litere. Facem o lecție în trei timpi pe jetoanele prezentate (vezi lecția în trei timpi care urmează).

Ulterior

Într-o altă zi, după ce am verificat dacă micuțul a memorat bine primele trei jetoane prezentate (litere și grup), îl facem să descopere alte trei jetoane noi. Dacă unul dintre primele trei nu a fost reținut, îl întrebăm ori de câte ori este nevoie. Și așa mai departe, până când toate jetoanele sunt cunoscute.

Remarcă

Dacă lecția în trei etape este prea dificilă pentru copil când sunt prezentate trei elemente noi, o facem cu două.

Pronunțăm sunetul grupului fără a explica faptul că este compus din două litere.

Pentru a ști nivelul la care a ajuns copilul în învățarea lor, putem completa fișa de constatare de pe jetonul cel mare.

Când copilul cunoaște bine grupul (recunoaștere, mișcare și sunet), îl putem invita să coloreze balonul corespunzător în desenul diagramei de baloane, care se află tot pe jetonul mare. Putem face chiar o copie pentru ca el să coloreze mai ușor.

Citirea literelor

Pentru a învăța și a recunoaște literele, vezi setul *Litere în relief* (Didactica Publishing House, 2017).

Citirea cuvintelor simple

În abordarea Montessori, nu învățăm copilul să citească, ci îl expunem lumii scrisului. Adesea, el începe să scrie lucrând cu alfabetul mobil și, într-o bună zi, după o muncă îndelungată, își dă seama că știe să și citească. Ne vom bucura împreună cu el și vom sărbători intrarea sa în lumea lecturii! Înainte de a ajunge însă la lectura totală, el va parcurge mai multe etape.

Primele cuvinte pe care copilul le descifrează sunt cuvinte simple: măr, leu, apă, cană, mama, tata etc. Prima activitate propriu-zisă de lectură pe care o propunem copilului se numește „prima cutie de obiecte” (activitate descrisă la pag. 25). O numim astfel deoarece în această cutie așezăm obiecte ale căror nume sunt cuvinte simple. (Imagini lângă cutie: vulpe, măr, barcă, avion, iepure).

Într-un mod teatral, invităm copilul să asocieze aceste obiecte cu tichetele de lectură. Acest joc simplu îi permite să conștientizeze că știe să citească. Simțim că micuțul este pregătit să abordeze această activitate datorită semnelor indicatoare, ca de exemplu momentul în care el vrea să descifreze cuvintele din afișele de pe stradă sau de pe pachetele de biscuiți sau când vrea să citească singur cuvintele pe care le-a compus cu ajutorul alfabetului mobil (vezi pag. 13).

În etapa următoare îi propunem activități de lectură folosind cuvinte puțin mai complexe.

Citirea cuvintelor complexe

Odată ce copilul a înțeles bine mecanismul lecturii cuvintelor simple, îl introducem în dificultățile citirii altor cuvinte:

- cele care conțin litere care transcriu același sunet – **î/â, c/k**.

(Literele **î** și **â** redau aceeași vocală, însă poziția pe care o au în cadrul cuvântului determină scrierea cu **î** sau **â**: **î** la început și final de cuvânt, **â** în interiorul cuvintelor.)

- cele care conțin litera **x**, care transcrie simultan sunetele **cs/gz**.

Urmează introducerea cuvintelor cu grupuri de litere. Noi îi dăm cheile, el trebuie să exploreze păstrând astfel un spirit de cercetare și având sentimentul de a descoperi.

Cu cât îi dăm mai puține informații, cu atât va explora mai mult.

Îi propunem copilului mai multe activități de lectură: folosirea alfabetului mobil (vezi pag. 13), jocuri de asociere de imagini cu tichetele lor de lectură (conform activității kiturilor de lectură pag. 29), liste de cuvinte (vezi pag. 29). Îi putem propune și cărțile cu un singur cuvânt pe pagină. Apoi, putem să-i propunem jocuri de citire a verbelor de acțiune, care-l incită să mimeze ceea ce descifrează.

zece

ceașcă

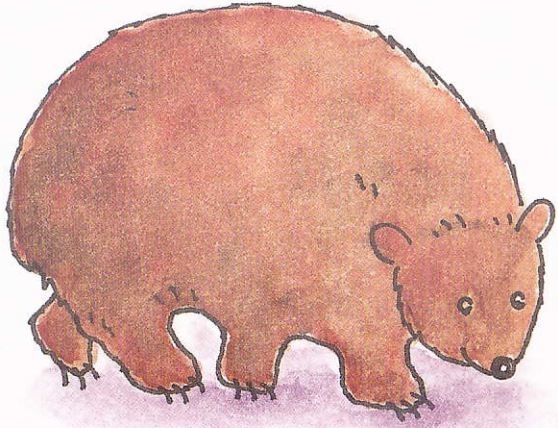

10

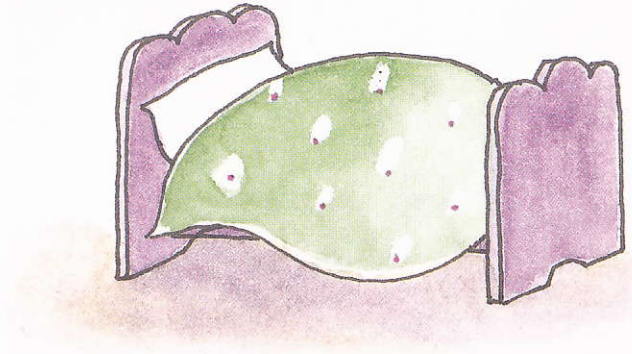

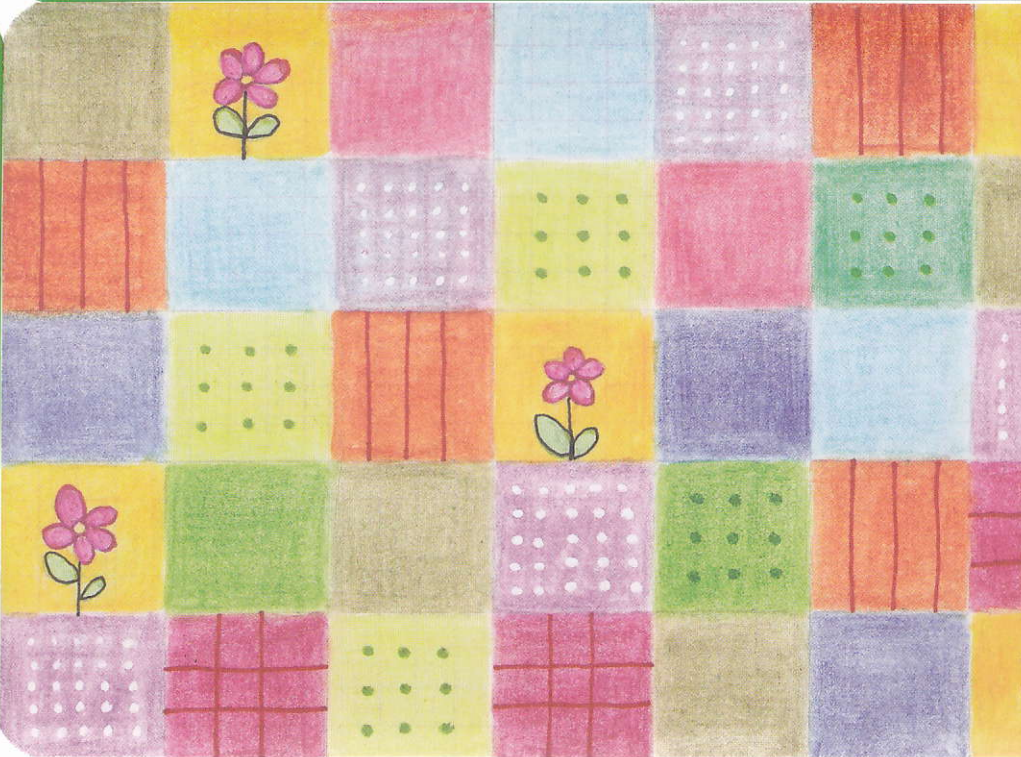
pat

avion

ghiozdan

ghiduș

caraghios

triunghi

înghiți

ghimpe

unghie

ghidon

ghid

îmalt
îmbrăcat
înainte
cânta
român
mămă
kilometru
când
zăruri
examem